

Geografia física en Espanya

1.Característiques Generals.

La posició excèntrica d'Europa.

- Solament estem units a Europa pels Pirineus.
- Posició excèntrica i Dificil soldadura ístmica han servit de referències amb la relació amb Europa.
- En la història açò ha marcat el caràcter de aïllament.

La proximitat al continent africà.

- Espanya fa un paper de pont entre el continent Africà i el Europeu.

Els límits geogràfics.

- Gran part de la península està banyada pel Mediterràni, el qual té unes característiques particulars i abundants elements culturals i humans.
- Al Oest està la façana atlàntica, amb gran importància a partir de l'edat moderna, quan els viatges a Amèrica es van fer a través de les costes atlàntiques de la península.

2.Evolució geològica de la península.

• Era Arcaica

- *Orogenia Huronana*
- Es completa el Massís galaic
- Comença a fer-se el Sistema Central i els Montes de Toledo.

• Era Primària (Paleozoic)

- *Orogenia Caledoniana.*
- Segueix el sistema Central, S^aMorena, la Meseta i els Montes de Toledo.
- *Orogenia Herciniana.*
- Es a la part Oest.
- Sistema Central i Montes de Toledo.
- Massís Hercinià i Pirineu Axial.
- Massís de l'Ebre, Catlano-Balear i el Bètic-Rifeny.

• Era Secundària (Mesozoic)

- *Orogenia de Calma i Transgresions marines.*
- Els efectes són erosius i de sedimentació.

• Era Terciària (Cenozoic)

- *Orogenia Alpina.*
- Separació del Massís Bètic i Català.
- Rejuneixement del Pirineu.
- S'alça el Sistema Ibèric.

- S'enfonsa el Massís del Ebre.
- Es crea la depressió del Ebre, Guadalquivir i els de la part Oriental.
- Es crea la Serralada Cantàbrica.

- **Era Cuaternària (Neozoic)**

- *Orogènia de Glaciacions.*
- Es produeix el modelat.

3. Varietat Lítica.

La Iberia Silícica.(Materials primaris)

- *Materials:*
- Granit, Pissarres, Quarcites (Materials durs i antics.)
- *Localització:*
- Montes de Toledo, Massís Galaic, Sistema Central, Sierra Morena, Sòcol dels Pirineus, Part Oest de la Cordillera Cantàbrica, Montanyes Bètiques.
- *Paissatge:*
- Formes suaus, arrodonides amb peniplanes. Clima humit.

La Iberia Calcària. (Materials Secundaris)

- *Materials:*
- Calcites, Margues, Guixos (dipòsits marins molt erosionables).
- *Localització:*
- Part Oriental Cantàbrica, Sistema Ibèric, Pre-pirineu, Montanyes Bètiques, Serralades Catalanes.
- *Paissatge:*
- Barrancs, Coves, Dolines.

La Iberia Argilosa (Materials Terciàris i Quaternaris).

- *Materials:*
- Argiles, Margues (de procedència erosiva.)
- *Localització:*
- Depressions.
- *Paissatge:*

- fds

4.Organització del relleu.

- La altitud Mitjana de la península es de 660 m., gracies sobre tot a la meseta.
- Som els segons amb més altitud d'Europa, després de Suïssa amb 1.300 m.
- Disposició perifèrica del relleu respecte a la meseta.

Unitats morfològiques del

relleu peninsular.

1.La meseta i els sistemes interiors.

- Ocupa tres quartes parts de la península.
- El sistema central la divideix en dos parts.

Submeseta nord

- Està a la conca del Duero.
- Tancat a les influències marines.
- Clima continental (Molta calor i molt fred.)

Submeseta Sud

- Dividida pels Montes de Toledo.
- Ocupa zones del Tajo i del Guadiana.
- Oberta a les influències marines.

Sistemes interiors

- Sistema Central (Amb relleu fallat)
- Serra de Ayllon i Somosierra
- Massís de Guadarrama i Massís Gredos. (grans elevacions)
- Montes de Toledo (Sierra de Guadalupe 1700m.

2.Les unitats perifèriques.

Serralada Cantàbrica.

- Amb dos parts:
- El litoral.
- El Prelitoral (Picos de Europa).
- Dos tipus de materials:
- Al Oest: Primaris.
- Al Est: Secundaris.

Muntanyes de Lleó.

- Serra de la Segundera.
- Serra de la Culebra.

Sistema Ibèric.

- *Nord–Oest:*
 - Serra Demanda
 - Serra Urbion
 - Serra Moncayo
- *Sud–Oest:*
 - Serra Albarracín
 - Serra Cuenca
 - Montes Universals.
- *Sud–Est:*
 - Serra Guadar
 - Serra Tuvalambre
 - Serra Maestrat
 - Serra Espadan.

Serra Morena.

- Pissarres.

3. Unitats de relleu exterior

Massís Galaic. (Poc elevades)

- Meseta de Lugo
- Cabeza de Manzaneda.

Montanyes basques.

- Serra Aralar
- Serra Aiztgorri
- Serra Gorbea
- Serra Urbasa.

Pirineus.

- Pirineus Axial:
 - Aneto (3400m.)
 - Mont Perdut (3300m.)
- Pre–pirineu:
 - Leyre

- Izaga
- Guara
- Ladí.

Serralades Catalanes.

- Pre-Litorals:
- Montseny
- Montsà
- Prades.
- Litorals:
- Gavarres
- Garraf
- Tibidabo
- MontNegre.

Serralades bétiques.

- SubBétiques:
- Cazorla
- Segura
- Sagra.
- Penibétiques:
- Serra Ronda
- Serra Nevada
- Las Alpujarras.

Climes, rius i vegetació

- Factors climàtics:
- La altitud, latitud, longitud, continentalitat, presió vents...
- Elements climàtics:
- Pluja, vent, sol i núvols.
- Temperatura i humitat.

Masses d'aire, fronts i centres d'acció.

- L'aire tropical es deu al *anticicló de les Açores*. Aquest anticicló es una massa d'aire càlid, humit i pesat, i genera temperatures elevades i estabilitat atmosfèrica.
- Els *anticiclons saharians* son portadors de gran secor i onades de calor.
- L'aire polar marítim forma els *anticiclons oceànics* (masses de aire fred, humit i inestable.)
- L'aire polar continental forma els *anticiclons europeus*. Aquests anticiclons son masses d'aire sec i molt fred que estan en l'hivern sobre el centre d'Europa i fan baixar les temperatures. Quan arriben a

Espanya, provoquen les onades de fred.

- El contacte de les masses tropicals i les polars formen ondulacions borrascoses, causant la majoria de pluges a Europa. Estes perturbacions van normalment en famílies borrascoses.
- La posició del fons polar varia al llarg de les estacions.

Modificacions introduïdes pel medi físic.

- La península es troba situada entre dos masses d'aigua: l'oceà Atlàntic i la mar Mediterrània.

- **L'Atlàntic:**

- Al ser gran, les aigües tarden més en calentar-se o refredar-se.
- Fa un paper de regulador tèrmic.
- Es comporta com un centre emissor de fenòmens atmosfèrics.

- **El Mediterrani:**

- Al ser petit i tancat, les aigües es calfen ràpid a l'estiu i tarden més en gelar-se en l'hivern.
- Es un important generador de pluges a causa de la humitat.
- Pot provocar borrasques atlàntiques de front polar, ja que el aire humit de ell xoca amb el del Atlàntic o amb el del centre d'Europa.

- **Relleu:**

- La disposició de cadenes muntanyoses impideix la penetració cap a l'interior de les influències marines.
- La absència d'influències marines provoca que a la Meseta hi haja un clima continental.
- També fa que no pluga molt, ja que els núvols amb pluga la hagen perdut per les muntanyes.
- A més altitud, menys temperatura i més precipitacions.

Climes de la península Ibèrica.

- Dos tipus de climes:

La Iberia Humida.

- Poseeix un clima Oceànic.

- **Localització:**

- (Part Nord) Galícia, Cantàbria, M. Basques.
- Alta muntanya (+1200 m.) -> Pirineus, S. Ibèric, S. Central, M. Bètiques.

- **Temperatures:**

- Suaus, oscil·lació tèrmica baixa: 100.
- Estiu (20-250).
- Hivern (100).

- **Precipitacions:**

- Abundants (+600-800 mm. Anuals).
- Regulars i moderades.

La Iberia seca.

- Poseeix un Clima mediterrani, però de tres tipus:
- **Mediterrani Desèrtic.**
- Almería, Murcia (–300 mm. anuals)
- **Mediterrani Continental.**
- Les dos submesetes (menys de 60 al hivern.)
- **Mediterrani Litoral.**
- C.Valenciana, Catalunya, Andalucía.
- **Temperatures:**
- Suaus, oscil·lació tèrmica de 15°.
- Estiu (+25°).
- Hivern (+10°).
- **Precipitacions:**
- 300–600 mm. anuals.
- Irregulars (sequera estival, màxim anual en la tardor i en la primavera.
- Torrencials.

La xarxa hidrogràfica.

- El clima i el relleu determinen el règim fluvial

Rius del vessant cantàbric.

- La disposició paral·lela i propera a la costa de la Serralada Cantàbrica, és el factor que més condicionen el règim fluvial dels rius cantàbrics.
- Son rius curts, cosa que les fa torrencials i amb gran poder erosiu.
- El Nalón no té molt cabal, però el Nalón sí. Son cabals molt regulars a causa de la bona distribució de precipitacions al llarg de l'any.

Rius del vessant atlàntic.

- Al vessant atlàntic desemboquen uns dels rius més importants de la península, com el Miño, el Duero, el Tago i el Guadiana. (Els rius més llargs, cabal mitjà anual més gran i major extensió de conca.
- El *Miño* pese a ser curt, té un gran cabal i una gran regularitat.
- *Duero, Tago i Guadiana* naixen al S.Ibèric i desenvoquen a l'atlàntic, igual al Guadalquivir, que recorre la Depressió Bètica.
- Al ser tan llargs, la seua torrencialitat i poder erosiu és inferior als rius cantàbrics.
- El règim dels rius és molt irregular, a l'estiu hi ha poc cabal i el màxim arriba a la primavera, quan es produeix el desglaç.

Rius del vessant mediterrani.

- Excepte el Ebre, son rius curts amb conca petita, a causa del relleu, paral·lel i proper a la costa.
- Al passar per zones seques, presenten un cabal escàs i una irregularitat molt gran.
- El cabal es pèssim en hivern i un poc millor en la primavera i la tardor, coincidint amb la època de pluges.
- El Túria, el Xúquer, Segura, Ter... no son considerats rius, sino com a rambles, ja que presenten durant gran part de l'any sequera, però també hi ha desbordacions.
- El Ebre es tant gran com els de la vessant Atlàntica, amb molt gran cabal, ja que rep aigua de molts afluents.
- El seu màxim cabal es en primavera i en tardor, mentre que la sequera es en estiu.

Costes d'Espanya.

- Son rectilínies quasi totes.
- En Galicia son articulades.

Costes cantàbriques.

- Rectes, tallades i rases (planures rocoses).

Costes de Galicia.

- Ries (articulades) per les glaciacions en el quaternari.

Costes del Mediterràni.

- Nord (Catalunya).
- Costabrava: tallades.
- Planures, arenals, deltes (Ebre).
- C.Valenciana.
- Murcia: planures litorals -> albuferes, arenals.

Vegetació en Espanya.

- Està condicionada pel clima i la acció de l'home.

Iberia Humida.

- Bosc caducifoli (plantes hidròfiles).
- Arbres:
 - Roure, Om, Avelaners, Talers, Salzes.
 - Silícies: Castanyer, avet, pinegre.
 - Calcàries: Faig.
 - Sotabosc: **Al nord** -> Falgueres, molsa.

Al sud -> Argilagues, ginesta.

- Han hagut repoblacions de pí blanc i eucaliptus.

Iberia Seca.

- Vegetació pobra, però variada.
- Plantes Xeròfiles:
 - Fulles petites
 - Arrels abundants
 - Punxes.
- Arbres Perennes:
 - Alzina
 - Teix
 - Garrofera
 - Pí
 - Palmera
 - Savines.
- Sotabosc:
 - Timó
 - Romer
 - Espígol
 - Farigola.